

svarende reduktion av kredsmandaterne tør være betænkelig. Men bestemmer man sig for dette system, maa det komme under nærmere overveielse at revidere kredsinddelingen, derunder ogsaa antallet av kredsmandater. Likesaa bør det overveies at beregne og fordele tillægsmandaterne efter partiernes styrkeforhold for det hele land, hvilket kan ske med bibehold av repræsentanttallets forhold for by og land som 1 : 2. Ad disse veie vil man formentlig, som ogsaa forudsat i Danmark, naa tilfredsstillende resultater. Disse spørsmåal vil kommissionen i tilfælde opta til utredning i forbindelse med grundlovsforslag for næste periode.

En anden indvending, som er fremført mot dette system er, at den gir rum for valgalliancer, som motvirker forholdsmæssigheden. Dette er selvfølgelig en indvending som kræver alvorlig Overveielse. Man vil finde en utredning av dette spørsmåal i „Nationaløkonomisk Tidsskrift“ 1918, 4de hefte, hvor cand. polit. F. Zeuthen har gjort det til gjenstand for en ganske indgaaende drøftelse.

Han opstiller her skematisk en række konstellationer paa grundlag av valgmaterialiet fra det sidste danske valg. Han opstiller saaledes socialdemokrater og radikale i fællesskap, venstre og radikale i fællesskap, venstre og konservative i fællesskap o. s. v. For hver av disse konstellationer opstiller han taktiken som „sammenslutning“, „loyal alliance“, „illoyal alliance“, „maksimum“.

Her aftrykkes eksempelvis en konstellation i hans tabel IV s. 330.

A. Radikale og Socialdemokrater.

	Forholdsmæssig fordeling	a. Sammenslutning			b. Loyal alliance			c. Illoyal alliance			d. Maksimum		
		Kredsmandater	Tillægsmandater	Ialt	Kredsmandater	Tillægsmandater	Ialt	Kredsmandater	Tillægsmandater	Ialt	Kredsmandater	Tillægsmandater	Ialt
Konservative	28	6	22	28	6	22	28	6	13	19	6	8	14
Venstre	45	45	”	45	45	”	45	45	”	45	45	”	45
Radikale	24	60	7	67	17	6	23	”	16	16	60	21	21
Socialdemokrater}	43				67	44	67		60	76		60	
Tilsammen ...	140	111	29	140	111	29	140	111	29	140	111	29	140

Som man ser, vil „sammenslutning“ og „loyal alliance“ gi rigtige resultater, mens „illoyal alliance“ og „maksimum“ skulde føre til uforholdsmæssig gevinst for de allierte. Om sine eksempler sier han bl. a.:

„Ved „illoyal alliance“ og „maksimum“ benytter de to partier det ene partinavn til at ta kredse med, det andet til at ta suppleringsmandater“. „Maksimum“ betegner han forøvrig selv som bare teoretisk tænkelig, men praktisk uopnaelig.

Forfatteren erkjender at hans eksempler „er i meget utopiske“. Han paapeker specielt, at han opererer med kjendte stemmetal og styrkeforhold, altsaa med faktorer som er ukjendte og usikre før valget, naar alliancerne stiftes og planerne lægges. Han uthæver ogsaa, at den politiske moral vil danne en kraftig motstand mot „illoyal taktik“. Forfatteren sier s. 339: „De opstillede taleksempler viser, at sammenslutning og loyal alliance mellem partierne tydelig paavirker valgresultatet, men at de utilladelig store utsving først fremkommer, naar partierne anvender illoyal taktik“. Han fremhæver fristelsen ved saadan taktik og den usikkerhet og demoralisation i hele valgkampen som den kan ha tilfølge.